

Lagutskottets betänkande nr 11 om regeringens proposition med förslag till lag om övergångsstadganden för underrättsreformen samt till vissa andra lagar i samband med införandet av underrättsreformen

Riksdagen remitterade den 1 juni 1993 den i rubriken nämnda propositionen nr 79 till lagutskottet för beredning.

Utskottet har hört lagstiftningsrådet Juhani Hirvonen och lagstiftningsrådet Pauliine Koskelo vid justitieministeriet, justitierådet Gustaf Möller vid högsta domstolen, hovrättsrådet Matti Kuusimäki vid Vasa hovrätt, tingsdomaren Lauri Melander vid Vanda domsaga, häradshövdingen Esko Oikarinen vid Kajana domsaga, justitierådsmannen Heikki Nousiainen vid Helsingfors rådstuvurätt, advokaten Liisa Kiviranta vid Finlands Advokatförbund och justitierådsmannen Markku Leskinen vid Finlands Juristförbund.

Regeringens proposition

I propositionen föreslås att det skall stiftas en lag om övergångsstadganden för underrättsreformen. Lagen innehåller stadganden om behandlingen under övergångsskedet av mål och ärenden som anhängiggjorts innan underrättsreformen har trätt i kraft samt stadganden om tillämpning av det nya rättegångsförfarandet i tvistemål till vissa delar redan före den 1 december 1993 då reformen enligt en tidigare stiftad lag träder i kraft.

I propositionen föreslås också en lag om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna, som gör det möjligt att sända in handlingar till domstolen också med hjälp av elektroniska telekommunikationsapparater, t.ex. telefax. Dessutom ingår i propositionen 16 andra lagförslag, genom vilka vissa gällande lagar upphävs eller ändras för att underrättsreformen skall kunna träda i kraft. Regeringen föreslår också vissa ändringar i stadgandena om förfarandet i lagen om företagssanering.

Den föreslagna lagen om övergångsstadganden för underrättsreformen avses träda i kraft

den 1 september 1993. De övriga lagarna (nr 2—18) som ansluter sig till underrättsreformen avses träda i kraft samtidigt med den, dvs. den 1 december 1993. De ändringar som gäller saneringsförfarandet avses träda i kraft så snart som möjligt efter att lagarna om dem (nr 19—21) har antagits och blivit stadfästa.

Utskottets ställningstaganden

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker således lagförslagen i regeringens proposition med följande anmärkningar och ändringsförslag.

När utskottet godkände de nya stadgandena om rättegångsförfarandet i tvistemål 1991 (LaUB nr 16/1990 rd) ställde det som ett absolut villkor ett databaserat system vid summariskt förfarande. Riksdagen godkände lagutskottets förslag till uttalande i saken. Den föreliggande propositionen innehåller förslag till lagstiftning som behövs för att införa ett nytt datasystem. Enligt senaste uppgift kan det egentliga datasystemet (TUOMAS) tas i bruk över hela linjen under höstens lopp. Systemet ser ut att bli mera komplett och heltäckande än vad man hade räknat med. Utskottet anser att uttalandet i stor utsträckning har realiserats.

Regeringen konstaterar i motiveringen att det inte går att reglera alla situationer som kan uppstå under övergångsfasen genom lagstadganden, utan att det gäller att söka lämpliga förhandlingslösningar i alla de situationer som kan dyka upp i det praktiska livet. Utskottet finner detta linjeval riktigt. Det understryker vikten av diskussioner och samförstånd mellan alla parter då det gäller att reda upp problem under övergångsfasen.

Utskottet anför följande paragrafvisa anmärkningar och ändringsförslag.

1. Lag om övergångsstadganden för underrättsreformen

Början av övergångsfasen (1, 2, 4, 7 och 14 §§). Enligt lagförslaget börjar övergångsfasen av underrättsreformen redan den 1 september 1993.

Förslaget bygger på domstolarnas önskemål. Nu när sagda tidpunkt närmar sig och innehållet i reformen har konkretiserats har domstolarna bedömt situationen på nytt och anser att tidpunkten för när övergångsfasen börjar trots allt bör skjutas fram med en månad. Detta skulle ge bättre beredskap för omställningen, problemen under övergångsfasen vid de tingsrätter som inrättas först den 1 december 1993 skulle därigenom inte bli oskäligt stora, domarna skulle ha hunnit bli utnämnda till sina tjänster och lagboken vore uppdaterad vad gäller rättegångsbalken.

Utskottet finner domstolarnas ståndpunkt väl motiverad och föreslår därför att tidpunkten 1.9.1993 i 1, 2, 4, 7 och 14 §§ ändras till 1.10.1993.

Hänvisningsstadgandena (1, 3, 12 och 13 §§). I dessa stadganden i lagförslaget hänvisas till en del paragrafer i rättegångsbalken i den form de har i lagen från 1991 som träder i kraft den 1 december 1993.

När hänvisningsstadgandena utformades observerades det inte att det i denna regeringsproposition också ingår ett förslag till lag om ändring av rättegångsbalken, genom vilken en del av hänvisningsstadgandena ändras. Meningen är givetvis att hänvisa till dessa nya ändrade paragrafer. Utskottet föreslår därför att hänvisningsstadgandena i 1, 3, 12 och 13 §§ justeras.

Tingsrättens sammansättning vid anhängiga tvistemål (2 §). Enligt 2 § behandlas ett tvistemål vid tingsrätten enligt den gamla lagen om målet blivit anhängigt innan övergångsfasen började. Trots detta skall stadgandena om underrättens sammansättning börja tillämpas från och med den 1 december 1993. Det enda undantaget är att ordföranden ensam kan behandla ett mål, om parterna samtycker till det.

En del sakkunniga har i sina utlåtanden ansett stadgandet för snävt. De har ansett att den möjlighet som 6 kap. 15 § rättegångsbalken medger att ordföranden ensam får behandla ett mål i klara fall bör kunna utnyttjas också vid fall under övergångsfasen.

Utskottet ansluter sig till de sakkunnigas uppfattning och föreslår att 2 § 1 mom. kompletteras på detta sätt.

Luganokonventionen (9 och 14 §§). Under våren godkände riksdagen Luganokonventionen den 16 september 1988 om domstolsbehörighet och om verkställighet av domar på privaträttsens område (RP 177/1992 rd — LaUB 1).

Enligt Luganokonventionen skall ansökan om att en dom som bygger på konventionen förklaras verkställbar i Finland göras hos överexekutor. Genom underrättsreformen ersätts överexekutor med allmän underrätt. De uppgifter som bygger på konventionen måste därför genom lag föras över till den behöriga nya myndigheten.

Meningen är att Luganokonventionen skall sättas i kraft genom förordning den 1 juli 1993 och därför är det ändamålsenligt att de uppgifter som har att göra med att domar förklaras verkställbara redan i detta sammanhang flyttas över från överexekutorn till en allmän underrätt. Utskottet föreslår att 9 § kompletteras med ett nytt 3 mom. om detta och att ikraftträdelsestadgandet i 14 § kompletteras med att 9 § 3 mom. träder i kraft samtidigt med Luganokonventionen.

Avbruten tidsfrist (12 §). I 12 § stadgas om att i lagen nämnda s.k. korta frister för att väcka stämning i vissa lagar avbryts när ansökan har lämnats in till domstolen.

I paragrafen nämns uttryckligen att de frister som stadgas i 71 § 1 mom. växellagen och 53 § 1 mom. checklagen är undantag från denna huvudregel. I motiveringen nämns 16 kap. 5 § lagen om aktiebolag och 9 § lagen om lönegaranti som exempel på tillämpningsområden för paragrafen. I motiveringen nämns vidare att den allmänna preskriptionstiden på tio år avbryts bara av en uttrycklig påminnelse till gäldenären.

Det är alltså klart när den för borgen stadgade tidsfristen på ett år avbryts. Utskottet anser att 12 § i lagförslaget konsekvent bör tolkas så att alla s.k. korta frister med undantag för tidsfristerna enligt växel- och checklagarna avbryts genom att stämning lämnas in till domstolen, alltså också preskriptionstiden på ett år för borgen.

4. Lag om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna

6 §. I paragrafen stadgas om när en handling, som har sänts in till domstolen som ett elektroniskt meddelande, inte behöver undertecknas.

Utskottet föreslår att paragrafen formuleras något smidigare.

5. Lag om ändring av rättegångsbalken

Allmänt. Regeringens proposition nr 241/1992 rd med förslag till lag om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer samt till vissa lagar som har samband med den (nedan förslaget till betalningslag) är under behandling i riksdagen. Lagutskottet föreslår i sitt utlåtande till statsutskottet (LaUU 1) att stämningssavgiften slopas eftersom den betalas på förhand och därför inte är förenlig med moderna bokföringssystem. Statsutskottet omfattade lagutskottets ståndpunkt (StaUB 25).

Om stämningssavgiften slopas måste ett flertal justeringar göras i de nya stadgandena om förfarandet i tvistemål i rättegångsbalken. Av lagtekniska skäl, som närmast hade att göra med ikraftträdelsetidpunkterna, föreslog lagutskottet inte dessa ändringar i förslaget till lag om ändring av rättegångsbalken i regeringens proposition nr 241/1992 rd, utan uppgav sig ha för avsikt att föreslå behövliga ändringar i förslaget till lag om ändring av rättegångsbalken i den föreliggande propositionen. Dessa ändringsförslag framställs nedan.

2 kap. 8 §. I paragrafens 2 mom. stadgas om när hovrätten är domför med en enda ledamot.

I motiveringen poängteras speciellt denna enda ledamots skyldighet att förhandla med divisionens övriga ledamöter i alla frågor som är det minsta oklara. Utskottet föreslår att motiveringen och lagtexten binds ihop genom att 2 mom. kompletteras med "efter att vid behov ha förhandlat med de övriga medlemmarna".

5 kap. 4 §. I paragrafens 2 mom., som regeringen inte har befattat sig med i propositionen, ingår ett stadgande om att stämningssavgift skall betalas i samband med att stämningssansökan lämnas in eller att bevis på att avgiften har betalats skall fogas till ansökan.

Av de ändringar som riksdagen gjort i förslaget till betalningslag (RP 241/1992 rd) följer att stadgandena om stämningssavgift måste upphävas i rättegångsbalken. Utskottet föreslår därför att 5 kap. 4 § 2 mom. upphävs. Detta föreslås ske genom att ingressen ändras och genom vissa lagtekniska anteckningar i 4 §. Härefter återstår bara 1 mom. enligt regeringens proposition i 4 §.

5 kap. 5 § (ny). I paragrafen stadgas inte bara om hur bristfälligheter i en stämningssansökan skall korrigeras utan också om det fall att stämningssavgift inte betalas.

Med stöd av det som anförs om föregående paragraf måste stadgandena om stämningssavgift

strykas också i denna paragrafs 1 mom. Utskottet föreslår att denna ändring görs i detta sammanhang.

5 kap. 26 §. Paragrafen som innehåller stadganden om främjande av förlikning föreslås bli kompletterad så att domstolen då den främjar förlikning och överväger ett förslag till förlikning bör fästa uppmärksamhet också vid parternas vilja, målets art och övriga omständigheter. Samtidigt föreslås att paragrafen skall delas upp i två moment.

Bakgrunden till ändringsförslaget utgörs av en heltäckande och detaljerad promemoria som utarbetats för underrättsutbildningen om förut-sättningarna för förlikning, om de goda och dåliga sidorna av förlikning samt om de diskussioner som förts vid utbildningen.

Ett centralt mål för det nya förfarandet vid tvistemål har varit att få parterna i större utsträckning än för närvarande att förlikas i ärendet under rättegången, eftersom man därigenom minskar parternas och statens kostnader samt domstolarnas arbete. Därför har domarna spor-rats att gå in för en aktivare processledning och främja förlikning i ärenden där förlikning är tillåten och förefaller att vara en korrekt lösning.

Många sakkunniga har ansett att förslaget till ändring av paragrafen minskar domstolarnas möjligheter att få till stånd en förlikning och passiverar processledningen. För att undvika uppkomsten av ett dylikt intryck av paragraf-texten är det enligt utskottets mening skäl att klarare än vad som föreslagits göra skillnad mellan sporrande till förlikning och föreläggande av förslag till förlikning.

Främjande av förlikning inbegriper utredning av parternas processituation, utredning av fakta i målet och därefter vid behov sondering av möjligheterna till förlikning och uppmaning till parterna att förlika sig i målet. Utskottet anser att det i stadgandet om detta inte är behövt på det sätt som föreslås i propositionen fram-häva betydelsen av parternas vilja och målets art och övriga omständigheter.

Ett förslag till förlikning kan komma i fråga endast när målets art är sådant att det är förnuftigt att förelägga ett förslag till förlikning i sådana fall där bägge parter önskar det, målet förefaller att vara klart och en förlikning i fråga om innehållet kan vara förenlig med den materi-ella rätten. Ett missbruk av förlikningsinstitutet kan leda till att domstolens prestige ifrågasätts och till att dess möjligheter att meddela en opartisk dom minskar. Därför är det på sin plats

att i stadgandet om föreläggande av ett förslag till förlikning hänvisa till omständigheter som påverkar domarens prövning.

Utskottet föreslår att i paragrafens 1 mom. stryks orden ”parternas vilja, målets art och övriga omständigheter” och att de tas in i 2 mom. i stället för det hänvisningsstadgande som nu ingår i det.

6 kap. 17 §. Paragrafen innehåller ett stadgande om vilket rättegångsmaterial som skall beaktas vid en huvudförhandling som hålls i samband med förberedelsen. I 24 kap. 13 § rättegångsbalken finns å sin sida ett stadgande om vilket rättegångsmaterial som får beaktas i domen.

Det har konstaterats att dessa paragrafer är sinsemellan motstridiga. För att eliminera motstridigheten föreslås i propositionen emellertid ett tillvägagångssätt som enligt utskottets mening är lagtekniskt besvärligt och svårförståeligt.

I fråga om bakgrunden till motstridigheten konstaterar utskottet att då 6 kap. 17 § stiftades omfattade de sakkunniga inte grundtanken i regeringens proposition (RP 15/1990 rd) att det vid huvudförhandlingen i samband med förberedelsen får beaktas endast det som har skett vid den senaste muntliga förberedelsen. Därför ändrades paragrafen i riksdagen. Det observerades emellertid inte då att ändringen bör beaktas i 24 kap. 13 § rättegångsbalken som ingår i en annan proposition (RP 16/1990 rd).

Vid underrättsutbildningen är det numera en vedertagen uppfattning att en god processledning förutsätter att allt rättegångsmaterial samlas vid den sista muntliga förberedelsen. Därför är det enligt utskottets åsikt riktigt att återgå till den ursprungliga propositionen i stället för att paragrafen ändras på det sätt som föreslås i regeringens proposition. För att kunna eliminera motstridigheten föreslår utskottet att 6 kap. 17 § ändras så att den överensstämmer med regeringens ursprungliga proposition (RP 15/1990 rd). Härvid är det inte behövligt att ändra 24 kap. 13 §.

11 kap. 3 a §. I paragrafen ingår nya stadganden om s.k. processadress.

Utskottet har uppmärksamgjorts på att stadgandet om processadress och stadgandet i 11 kap. 16 § 3 mom. om delgivning, då det är fråga om personligt förpliktande, kan stå i strid med varandra.

Utskottet konstaterar att 3 a § är ett generellt stadgande och 16 § 3 mom. ett specialstadgande som tillämpas i det fall som nämns i momentet. Sålunda står stadgandena inte i strid med varandra.

9 kap. 2 § (ny). Den sista meningen i paragrafens 2 mom. innehåller ett stadgande om att länsstyrelsen på grundval av domstolens meddelande skall indriva obetald ersättning för sådana kopior som parten har försummat att ge ut.

I den nya betalningslagstiftningen (RP 241/1992 rd) är det meningen att övergå till ett system där myndigheten själv uppbar ersättning för kopior som den tagit på en parts vägnar. Vid behov sker detta genom utsökning. Utskottet föreslår att stadgandet i detta sammanhang skall ändras så att meningen stryks i 2 mom.

24 kap. 4 a § (ny). I paragrafens 2 mom. stadgas att käranden i tvistemål är skyldig att lösa en kopia av tingsrättens dom. I brottmål där allmänna åklagaren inte för talan är käranden skyldig att lösa ett utdrag ur de protokoll som har satts upp över handläggningen.

Till begreppen kan stadgandet inte tillämpas tillsammans med förslaget till betalningslag. Utskottet föreslår att 2 mom. skall upphävas i detta sammanhang. Dessutom har utskottet fogat stadgandet till förteckningen i ingressen över de stadganden som skall upphävas.

24 kap. 13 §. Utskottet hänvisar till det som anförts ovan i fråga om 6 kap. 17 § och föreslår att 24 kap. 13 § stryks i lagförslaget.

26 kap. 2 §. Enligt paragrafens 1 mom. skall ändringssökanden inom en av hovrätten utsatt tid uppmanas att komplettera bristfälliga besvär. Om ändringssökanden inte iakttar uppmaningen skall besvären enligt 3 mom. avvisas om inte grunderna för yrkandet klart framgår av besvären.

I motsvarande stadganden i underrättsreformen stadgas det uttryckligen att det i uppmaningen att komplettera besvären bör nämnas vilken påföljd en försummelse av uppmaningen kan ha. Utskottet anser att det i denna paragraf av ny typ om förfarandet i hovrätten är skäl att ha samma formulering som i stadgandena i underrättsreformen. Sålunda föreslår utskottet att till paragrafens 1 mom. skall fogas ett stadgande enligt vilket sanktionen för försummelse av uppmaningen meddelas i uppmaningen att komplettera besvären.

26 kap. 11 a §. Paragrafen innehåller stadganden som begränsar hovrätternas skyldighet att pröva besvär. Paragrafens 1 mom. gäller omfattningen av hovrättens skyldighet att pröva besvär. I paragrafens 2 mom. finns en begränsning i fråga om hovrättens rätt att pröva besvär, enligt vilken hovrätten, om ändring i underrättens dom i ett brottmål söks endast i fråga om

straffpåföljden, inte får pröva om svaranden i brottmålet har gjort sig skyldig till den gärning som tillräknats honom.

Paragrafen är behövlig för att hovrätternas arbetsbeskrivning skall kunna göras klarare och för att kunna styra den i den riktning som avses i underrättsreformen. Ordalydelsen i paragrafens 2 mom. är emellertid rätt ovillkorlig och osmidig. En konsekvent tillämpning av lagrummet, t.ex. då svarandens skuld till gärningen till skada för honom har bedömts fel, kan leda till att hovrätten blir tvungen att hos högsta domstolen ansöka om återbrytande av domen i stället för att den själv kunde ändra det beslut som avses i ändringsansökan. Utskottet föreslår att stadgandet i 2 mom. görs smidigare genom att orden "utan särskilt skäl" fogas till det.

Ingressen. Av utskottets ovan förslagna ändringar följer att ingressen måste justeras.

11. Lag om ändring av 17 § lagen om skiljeföfarande

Enligt ikraftträdelsestadgandet träder lagen i kraft den 1 december 1993.

Under utskottsbehandlingen har det konstaterats att det vore ändamålsenligt att lagen

träder i kraft rätt snart utan att ikraftträdandet av underrättsreformen inväntas. Därför föreslår utskottet att datum skall strykas i ikraftträdelsestadgandet, varvid det blir normalt: lagen träder i kraft vid ett visst datum som fastställs senare.

19. Lag om ändring av lagen om företagssanering

När lagstiftningen om skuldsanering bereddes bedömdes det allmänt att det i praktiken kan aktualiseras på förhand oförutsedda omständigheter som kräver att stadgandena skyndsamt justeras. Det föreliggande lagförslaget innebär en första dylik ändring. Utskottet anser det positivt att man agerat så snabbt i saken. Det är alltjämt skäl att ge akt på utvecklingen och att också framdeles snabbt ingripa i eventuella olägenheter.

På basis av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att lagförslagen nr 2, 3, 6—10 och 12—21 skall godkännas utan ändringar och att lagförslagen nr 1, 4, 5 och 11 godkänns sålydande:

1.

Lag

om övergångsstadganden för underrättsreformen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Övergångsstadganden för de lagar som hänföra sig till underrättsreformen

1 §

Utän hinder av vad som stadgas i 1 § lagen om ikraftträdande av de lagar som hänföra sig till underrättsreformen (1417/92) skall de stadganden i de i paragrafen nämnda lagarna som gäller väckande av talan, förberedelse och huvudför-

handling i samband med förberedelse i tvistemål tillämpas redan från den 1 oktober 1993 vid behandlingen av tvistemål där stämningsansökan har lämnats in till domstolen den 1 oktober 1993.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte tvistemål på vilka tillämpas 5 kap. 3 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i lag av den (utesl.) 1993 (utesl./93).

2 §

Twistemål i vilka stämningsansökan har lämnats in till domstolen före den 1 oktober 1993 skall i underrätten behandlas med ikattagande av de stadganden om förfarandet som var i kraft när denna lag trädde i kraft. Ett sådant mål behandlas dock från och med den 1 december 1993 i den sammansättning som nämns i 2 kap., 1, 2 eller 3 § rättegångsbalken. Om parterna samtycker eller saken är klar på det sätt som stadgas i 6 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken är tingsrätten domför med ordföranden ensam.

Om ett mål som avses i 1 mom. har uppskjutits för att vänta på avgörandet i något annat mål, eller om målet har återförvisats från fullföljdsdomstolen till underrätten efter det lagen om ikraftträdande av de lagar som hänför sig till underrättsreformen har trätt i kraft, behandlas målet dock med iakttagande av de stadganden som trätt i kraft den 1 december 1993. Ett mål i vilket ansökan om återvinning har lämnats in till domstolen den 1 oktober 1993 eller därefter behandlas med iakttagande av de stadganden som nämns i 1 §.

3 §

I mål där underrättens dom har avkunnats eller meddelats den 1 december 1993 eller därefter tillämpas 25 kap. 14 § 2 mom. rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i lag av den 22 juli 1991 (1052/91).

4 §

Om stämningen i ett tvistemål där stämningsansökan har lämnats in till domstolen före den 1 oktober 1993 kan delges svaranden först efter att lagen om ikraftträdande av de lagar som hänför sig till underrättsreformen har trätt i kraft, anses målet ha blivit anhängigt den 1 december 1993.

5 och 6 §§

(Såsom i regeringens proposition)

7 §

Häradshövdingarna eller borgmästarna vid rådstuvurätterna kan från och med den 1 oktober 1993 förordna notarier och medlemmar av kanslipersonalen att utföra uppgifter i anslutning till lagskipning enligt 1 § på det sätt som stadgas i tingsrättslagen (/93) och tingsrättsförordningen (/93).

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

8 §

(Såsom i regeringens proposition)

Övergångsstadganden för vissa gällande stadganden som tillämpas på underrätten

9 §

(1 och 2 mom. såsom i regeringens proposition)

Överexekutors uppgifter, till den del de gäller att förklara en i en främmande stat meddelad dom verkställbar i enlighet med konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, som ingicks i Lugano den 16 september 1988, överförs på allmän underrätt. (nytt 3 mom.)

10 och 11 §§

(Såsom i regeringens proposition)

12 §

Om de annorstädes i lag än i 71 § 1 mom. växellagen (242/32) och 53 § 1 mom. checklagen (244/32) stadgas en bestämd tid inom vilken talan i tvistemål skall väckas eller stämning rörande ett yrkande delges, skall tidsfristen efter att denna lag har trätt i kraft anses ha blivit iakttagen då talan har väckts inom föreskriven tid på det sätt som stadgas i 5 kap. 1 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i den i 3 § nämnda lagen.

13 §

Om det i lag stadgas att delgivning skall ske på det sätt som stadgas om stämning eller skriftlig stämning, skall stadgandet efter att denna lag har trätt i kraft avse delgivning i den ordning som stadgas i 11 kap. 4 § 1 mom. rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i lag av den 22 juli 1991 (1056/91). Då en domstol eller någon annan myndighet har hand om delgivningen kan denna verkställas också på det sätt som stadgas i 3 § i samma kapitel, sådant detta lagrum lyder *ändrat genom lagar som nämns i 1 § 2 mom. och i denna paragraf.*

Ikraftträdande

14 §

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1993 med undantag för 9 § som träder i kraft den 1993.

4.

Lag**om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Sändande av handlingar

1—5 §§

(Såsom i regeringens proposition)

6 §

En handling behöver inte undertecknas när ett elektroniskt meddelande till domstolen innehåller sådana uppgifter att domstolen kan ta kontakt med avsändaren, om domstolen hyser misstankar i fråga om ursprunget av den handling som har sänts in som ett elektroniskt meddelande (utesl.).

Behandling i domstolen

7 och 8 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Närmare stadganden

9 §

(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdande

10 §

(Såsom i regeringens proposition)

5.

Lag**om ändring av rättegångsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i rättegångsbalken 24 kap. 4 a § 2 mom. och 18 § 3 mom., sådana de lyder i lag av den 22 juli 1991 (1064/91),

ändras 2 kap. 5 § 1 mom. och 10 §, 5 kap. 2 § 2 mom., 3 §, 4 §, 5 § 1 mom. och 26 §, 6 kap. 17 §, 9 kap. 2 § 2 mom., 11 kap. 3 § 1 mom., 14 kap. 1 §, 25 kap. 9 § 2 mom., 13 §, 14 § 1 mom. 4 punkten och 3 mom., 20 § och 21 § 1 mom. samt 26 kap. 2 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 2 kap. 5 § 1 mom. och 10 §, 5 kap. 2 § 2 mom., 3 §, 4 §, 5 § 1 mom. och 26 §, 6 kap. 17 §, 9 kap. 2 § 2 mom. och 25 kap. 14 § 3 mom. i lag av den 22 juli 1991 (1052/91), 11 kap. 3 § 1 mom. i lag av den 22 juli 1991 (1056/91), 14 kap. 1 § ändrad genom lag av den 12 augusti 1960 (362/60) och genom nämnda lag av den 22 juli 1991 (1052/91), 25 kap. 9 § 2 mom., 13 §, 14 § 1 mom. 4 punkten och 26 kap. 2 § i lag av den 31 augusti 1978 (661/78), 25 kap. 20 § ändrad genom sistnämnda lag och genom nämnda lag av den 22 juli 1991 (1052/91) samt 25 kap. 21 § 1 mom. i lag av den 15 december 1978 (968/78), samt

fogas till 2 kap. 8 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 22 juli 1991 (1052/91), ett nytt 2 mom., till 5 kap. 10 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till 12 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom., till 6 kap., sådant det lyder i sistnämnda lag, en ny 2 a §, till 11 kap., sådant det lyder i nämnda lag av den 22 juli 1991 (1056/91), en ny 3 a §, till 25 kap., sådant det lyder i nämnda lag av den 31 augusti 1978, en ny 12 a § och till 26 kap., sådant det lyder i sistnämnda lag, en ny 11 a § och före den en ny mellanrubrik som följer:

2 kap.

Om domförhet

5 §

(Såsom i regeringens proposition)

8 §

Om besvär har återtagits helt, kan en medlem fatta avgörande med anledning därav. En medlem kan också *efter* att vid behov ha förhandlat med de övriga medlemmarna besluta att muntlig

förhandling skall hållas och fatta de avgöranden som hänför sig till den muntliga förhandlingen samt även besluta om andra åtgärder i samband med beredningen av målet och ärendet.

10 §

(Såsom i regeringens proposition)

5 kap.

Om väckande av talan och förberedelse i tvistemål

2 och 3 §§

(Såsom i regeringens proposition)

4 §

(Såsom i regeringens proposition)
(Streckade linjen *utesl.*)

5 § (ny)

Är en stämningsansökan bristfällig (*utesl.*), skall käranden uppmanas att inom en viss tid avhjälpa bristen, om rättelsen är nödvändig för den fortsatta förberedelsen (*utesl.*). Käranden skall samtidigt underrättas om på vilket sätt stämningsansökan är bristfällig och om att käromålet kan avvisas eller förkastas såvida han inte följer uppmaningen.

10 och 12 §§

(Såsom i regeringens proposition)

26 §

I mål där förlikning är tillåten skall domstolen (*utesl.*) försöka få parterna att ingå förlikning.

Då domstolen anser att det för att främja en förlikning är befogat, kan den *med beaktande av parternas vilja, målets art och övriga omständigheter*, också förelägga parterna sitt förslag till förlikning.

6 kap.

Huvudförhandling i tvistemål

2 a §

(Såsom i regeringens proposition)

17 §

Vid en huvudförhandling som hålls i samband med förberedelsen skall *allt som har skett vid den*

sista muntliga förberedelsen beaktas, om inte domstolen bestämmer något annat.

9 kap.

Rättegångsskrifter

2 § (ny)

Lämnar en part inte domstolen de kopior som nämns i 1 mom., skall domstolen se till att handlingen kopieras på partens bekostnad. (*Utesl.*)

11 kap.

Om delgivning i rättegång och stämning i brottmål

3 och 3 a §

(Såsom i regeringens proposition)

14 kap.

Om handläggning av mål inför rätta

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

24 kap.

Om domstolens avgörande

13 §

(*Utesl.*)

25 kap.

Fullföljd av talan från underrätt till hovrätt

9, 12 a, 13, 14, 20 och 21 §§

(Såsom i regeringens proposition)

26 kap.

Om handläggning av besvärsmål i hovrätt

2 §

Om besvär som inlämnats inom stadgad tid är bristfälliga och en komplettering är nödvändig för att rättegången skall kunna föras vidare, skall ändringsökanden uppmanas att avhjälpa bristen inom en av hovrätten utsatt tid. *Samti-*

dig skall påföljden för försummelse av uppmaningen meddelas.

(2 och 3 mom. såsom i regeringens proposition)

Prövningsskyldighet

11 a §

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Om ändring i underrättens dom i brottmål söks endast i fråga om straffpåföljden, får hovrätten inte *utan särskild orsak* pröva om svaranden i brottmålet har gjort sig skyldig till den gärning som tillräknats honom.

Ikraftträdelsestadgandet

(Såsom i regeringens proposition)

11.

Lag

om ändring av 17 § lagen om skiljeförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 17 § lagen den 23 oktober 1992 om skiljeförfarande (967/92) ett nytt 3 mom. som följer:

17 §

(Såsom i regeringens proposition)

Denna lag träder i kraft den (*utesl.*) 1993.

Helsingfors den 16 juni 1993

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Lax, vice ordföranden Halonen, medlemmarna Björkenheim, Hassi, Kallis, Komi,

Lehtinen, Luhtanen, Mäkelä, Polvi, Suhola, Tykkyläinen, Viljanen och Vuoristo samt suppleanterna J. Leppänen och Toivonen.

